

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра психіатрії, наркології та медичної психології

ОК 34 Фізична терапія, ерготерапія при посттравматичних стресових розладах
(дисципліна вибіркова)

СИЛАБУС

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
кваліфікація освітня
кваліфікація професійна
освітньо-професійна
програма
форма навчання

курс(и) та семестр(и)
вивчення навчальної
дисципліни

перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
22 Охорона здоров'я
227 Фізична терапія, ерготерапія
бакалавр
бакалавр фізичної терапії, ерготерапії
Фізична терапія, ерготерапія

очна форма,
термін навчання – 3 роки 10 місяців

1 курс, II семестр

Полтава – 2024 рік

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	д.мед.н., проф. Васильєва Г.Ю.
Профайл викладача (викладачів)	https://psychiatry.pdmu.edu.ua
Контактний телефон	+380505651555
E-mail:	profvasylyeva@gmail.com
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://psychiatry.pdmu.edu.ua

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 3/90, із них:

Лекції (год.) – 10;

Практичні заняття (год.) – 38;

Самостійна робота (год.) – 42.

Вид контролю – Залік

Політика навчальної дисципліни

При організації освітнього процесу викладачі та студенти діють відповідно до нормативних документів України МОН, МОЗ України та Полтавського державного медичного університету: Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті (https://www.umsa.edu.ua/storage/departmentnpr/docs_links/hFOzsGd2coEVVYM0AEF8VtPOtMimiYDwpZuzE45m.pdf), Правил внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету (https://www.umsa.edu.ua/storage/departmentnpr/docs_links/5UHnaAQ5Rcxav1lx4m2vfERJSxiZbAg7dpOwgQhr.pdf).

ПДМУ є самостійним, незалежним і відповідальним закладом вищої освіти у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, самостійного добору та розстановки кадрів у межах, установлених Законом України «Про вищу освіту».

Викладання навчальної дисципліни «Посттравматичні стресові розлади» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ПДМУ галузі знань 22 Охорона здоров'я ОПП Фізична терапія, ерготерапія (термін навчання 3 роки 10 місяців) здійснюється у комбінованому форматі очно та дистанційно, відповідно до Положення про дистанційну форму навчання у Полтавському державному медичному університеті https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/03JNND8Ilh5H8KhDdFbMIJPEIQnAzB7UNwxCvRGy.pdf.

Вивчення навчальної дисципліни «Посттравматичні стресові розлади» потребує: підготовки до практичних занять; виконання самостійної роботи відповідно до робочої програми навчальної дисципліни; опрацювання рекомендованої базової, допоміжної літератури, інформаційних ресурсів.

Підготовка та участь у практичних заняттях передбачає: ознайомлення з робочою програмою навчальної дисципліни та тематичними планами практичних занять; вивчення теоретичного матеріалу; виконання завдань, запропонованих для самостійного опрацювання.

Результатом підготовки до заняття має бути придбання студентами теоретичних знань практичних навичок первинної діагностики, лікування, профілактики психогенних психічних розладів, в т.ч. посттравматичного стресового розладу, формування умінь застосовувати знання з психотравматології в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності. Відповідь здобувача повинна демонструвати ознаки самостійності виконання поставлених завдань, відсутність ознак повторюваності та плагіату.

Контрольні заходи оцінювання навчальної діяльності здобувачів включають поточний та підсумковий контроль знань, умінь і навичок студентів відповідно до Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/0nrGNrEzksWWytpXV8j05INcg9wbyVjkYx9FrbEY.pdf)

Контрольні заходи базуються на принципах: відповідності стандартам вищої освіти; використання стандартизованої та уніфікованої системи діагностики, спрямованої на застосування знань; визначеності критеріїв оцінювання;

об'єктивності та прозорості технології контролю. Викладач обов'язково оцінює успішність кожного студента на кожному занятті за чотирибальною (традиційною) шкалою з використанням затверджених цикловою методичною комісією критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни, розроблених з урахуванням стандартизованих узагальнених критеріїв оцінювання знань студентів (<https://drive.google.com/file/d/1-jQbi55ZKDa3CPvShFOheF9Q1JZwGAqH/view>)

Здобувачі освіти повинні бути присутнім на всіх навчальних заняттях, окрім випадків, викликаних поважними причинами (пропущені заняття повинні бути відпрацьовані відповідно до Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами освіти Полтавського державного медичного університету (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/0nrGNrEzksWWytpXV8j05INcg9wbyVjkYx9FrbEY.pdf)).

Шановний студенте! Ефективно використовуй час навчальних занять для досягнення освітніх цілей; під час контрольних заходів не використовуй джерела інформації (усні (підказки), письмові (роботи інших осіб), друковані (книги, методичні посібники), електронні (телефони, планшети), заборонені викладачем, відповідно до Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету (https://www.pdmu.edu.ua/storage/sections_nv/docs_links/Sj670MBVmC9qGVuTmHU8k9ZGKuX3DlzIwRNR8pBu.pdf?_ga=2.73211408.2054112764.1673800687-610462166.1657214142)).

Структура навчальної дисципліни містить години для самостійного опрацювання, яка регламентована Положенням про організацію самостійної роботи студентів в Полтавському державному медичному університеті (https://www.pdmu.edu.ua/storage/basic_pages/docs/bf7cHeVZuJJew2ZIMYkxkIVC7ib6LdHMTa2bQttX.pdf), Положення про неформальну та інформальну освіту учасників освітнього процесу Полтавського державного медичного університету (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/Naj27POg8c3ZiBAbT1czec3PYWQqO6YDuB7I2qq2.pdf)).

Оцінювання результатів навчання проходить прозоро і відкрито. Керуємося Положенням про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти в Полтавському державному медичному університеті (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYuKpw1JoSJaApnMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf)).

Шановний здобувачу освіти! Протягом вивчення дисципліни «Посттравматичні стресові розлади» передбачається приєднання кожного студента до програм ZOOM та GoogleClas (для проведення занять у синхронному та асинхронному режимі). У цьому випадку студент має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчально-академічної етики та графіка навчального процесу; бути зваженим, уважним. Заохочення чи стягнення можуть застосовуватися до здобувачів вищої освіти, які сумлінно виконують перераховані вимоги чи систематично порушують їх.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Силабус із дисципліни «Посттравматичні стресові розлади» розроблений для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ПДМУ. Силабус складений відповідно до ОПП Фізична терапія, ерготерапія галузі знань 22 Охорона здоров'я (затвердженої Вченою радою академії, протокол № 9 від 13 травня 2020р., із змінами і доповненнями, затвердженими Вченою радою університету, протокол № 2 від 23 червня 2021р.), робочої навчальної програми «Посттравматичні стресові розлади» та робочого навчального плану (2023 рік затвердження).

Шановні здобувачі освіти!

За навчальним планом дисципліну «Посттравматичні стресові розлади» вивчають у другому семестрі першого року навчання.

Бакалаври фізичної терапії, ерготерапії мають значний потенціал для суттєвого підвищення якості догляду та спостереження за пацієнтами, професійного і компетентного виконання багатьох медичних завдань під час надання спеціалізованої допомоги пацієнтам з стресасоційованими розладами. Медична сестра серед інших працівників медичного закладу найбільше часу проводить з пацієнтом, досконало знає його переживання, що пов'язані як із хворобою, так і соціальними та іншими проблемами.

Цей курс підготовки медичних сестер передбачає оволодіння основами клінічного мислення, засвоєння вміння оцінювати стан пацієнта, досконале оволодіння технікою медсестринських маніпуляцій, складання плану медсестринського догляду за пацієнтом, оцінювання його результатів, орієнтування в патології нервової системи, уміння вибрати правильну тактику при наданні невідкладної долікарської допомоги пацієнтам з гострою реакцією на стрес, проводити профілактичні заходи, пропагувати здоровий спосіб життя.

Протягом вивчення дисципліни «Посттравматичні стресові розлади» ви отримаєте глибокі теоретичні знання та набудете необхідних практичних навичок та фахових компетентностей для застосування у професійній діяльності.

Навчальний матеріал систематизований, містить практичні завдання та мультимедійний супровід лекції.

Навчальна дисципліна «Посттравматичні стресові розлади» є складовою частиною дисциплін професійної підготовки циклу нормативного блоку та формує спеціальні (фахові) компетентності діяльності майбутнього фахівця – бакалавра фізичної терапії, ерготерапії.

Дана дисципліна закладає основи знань у студентів з психогенних розладів, забезпечує формування умінь застосовувати знання в процесі подальшої професійної діяльності, закладає основи пізнання психології пацієнтів, формування здорового способу життя та профілактики порушення психічних функцій в процесі життєдіяльності, під впливом надзвичайних та екстремальних ситуацій, різних захворюваннях та наданню допомоги. Сучасні вимоги до рівня освіти медичної сестри передбачають формування вміння спілкуватися, володіння комунікативними навичками, знання основ психології, етики, деонтології.

Знання та вміння студенти засвоюють з позицій ролі та завдань медичної сестри в лікувально-діагностичному процесі, а також універсальних потреб людини згідно з моделлю Вірджинії Хендерсон.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є виконання медсестринського процесу при психогенних захворюваннях, в тому числі посттравматичних стресових розладах.

Навчальна дисципліна «Посттравматичні стресові розлади» продовжує вивчення психічної діяльності людини, зупиняючись на патологічному рівні та акцентуючи увагу на клінічних проявах і екстреній допомозі при стресасоційованих психічних розладах, в т.ч. посттравматичному стресовому розладі, забезпечує формування умінь застосовувати знання з психотравматології в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності; закладає основи пізнання сестрою медичною психіки психічно хворої людини, формування здорового способу життя та профілактики порушення психічних функцій в процесі життєдіяльності та при різних психогенних захворюваннях та реалізовувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії щодо учасників бойових дій, внутрішньо переміщених осіб, які постраждали внаслідок збройних конфліктів, терактів, техногенних екологічних катастроф.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити – вивчення навчальної дисципліни «Посттравматичні стресові розлади» орієнтується на базових знаннях з навчальних дисциплін, здобутих на попередніх етапах здобуття освіти, особливо під час вивчення дисциплін «Обстеження та оцінка стану здоров'я людини», «Професійні комунікації. Ключові компетенції». Організація роботи студентів передбачає формування понятійно-категоріального масиву інформації з кожної теми, практичної роботи, контрольних питань та самостійних завдань, а також розв'язання проблемних наукових задач та ситуацій.

Постреквізити – в результаті вивчення курсу здобувачі освіти можуть використовувати результати навчання при вивченні дисциплін «Медицина катастроф та надзвичайних станів» та «Медична та соціальна реабілітація», що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання з стресасоційованих розладів в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

Метою викладання навчальної дисципліни «Посттравматичні стресові розлади» є оволодіння медсестринським процесом при первинній діагностиці та екстреній допомозі пацієнтам з психогенними психічними розладами, в тому числі внаслідок військових дій, терактів, аварій чи стихійних лих, катастроф, важких фізичних травм, побутового чи сексуального насильства, загрози смерті, необхідних при наданні психіатричної допомоги на догоспітальному етапі.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Посттравматичні стресові розлади» є формування системи знань професійних умінь та практичних навичок, що складають основу майбутньої професійної діяльності та формування навичок з діагностики та лікування психогенних психічних розладів, відповідно до стандарту освітньої програми, визначення попереднього діагнозу психогенних психічних розладів, тактики ведення пацієнтів з психогенними розладами на догоспітальному етапі, що в сукупності готує основу майбутньої професійної діяльності медичної сестри.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні)

Інтегральна компетентність:

Бакалавр фізичної терапії, ерготерапії здатний вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з фізичною терапією та ерготерапією, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук.

Загальні компетентності

- ✓ ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ✓ ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ✓ ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії.
- ✓ ЗК 04. Здатність працювати в команді.
- ✓ ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- ✓ ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ✓ ЗК 07. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ✓ ЗК 08. Здатність планувати та управляти часом.
- ✓ ЗК 09. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ✓ ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ✓ ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ✓ ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ✓ ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ✓ ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ✓ ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні компетентності

- ✓ СК 01. Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.
- ✓ СК 02. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.
- ✓ СК 03. Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.

- ✓ СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.
- ✓ СК 05. Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.
- ✓ СК 06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати.
- ✓ СК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.
- ✓ СК 08. Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії.
- ✓ СК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.
- ✓ СК 10. Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати.
- ✓ СК 11. Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.
- ✓ СК 12. Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів.
- ✓ СК 13. Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя.
- ✓ СК 14. Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

Результати навчання для дисципліни за ОПП:

- ✓ ПРН 01. Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.
- ✓ ПРН 02. Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами).
- ✓ ПРН 03. Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.
- ✓ ПРН 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

✓ ПРН 05. Надавати долікарську допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі; вибирати оптимальні методи та засоби збереження життя.

✓ ПРН 06. Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі (додаток 3), трактувати отриману інформацію.

✓ ПРН 07. Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).

✓ ПРН 08. Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.

✓ ПРН 09. Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.

✓ ПРН 10. Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності.

✓ ПРН 11. Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.

✓ ПРН 12. Застосовувати сучасні науково-довідкові дані у професійній діяльності.

✓ ПРН 13. Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.

✓ ПРН 14. Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.

✓ ПРН 15. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.

✓ ПРН 16. Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.

✓ ПРН 17. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій, та за потреби, модифікувати поточну діяльність.

✓ ПРН 18. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

✓ ПРН 19. Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії щодо учасників бойових дій, внутрішньо переміщених осіб, які постраждали внаслідок збройних конфліктів, терактів, техногенних екологічних катастроф.

✓ ПРН 20. Здійснювати заходи фізичної терапії з особами, які мають психосоматичні стани, в тандемному партнерстві з медичними психологами, психотерапевтами. Вміти відрізнити під час роботи стадії сприйняття наявної ситуації з пацієнтом/клієнтом.

✓ ПРН 21. Розробляти та використовувати заходи комплексної реабілітації в стоматології відповідно до навичок та умінь за отриманою спеціальністю.

✓ ПРН 22. Застосовувати у професійній і підприємницькій діяльності навички менеджменту, маркетингу та юридичної обізнаності.

По завершенню вивчення навчальної дисципліни студенти повинні знати:

1. Роль та обов'язки сестри медичної в системі надання психіатричної допомоги при психогенних розладах, стресасоційованих розладах та посттравматичних стресових розладах.

2. Етіологію, патогенез, класифікацію, клінічну картину та принципи ургентної допомоги при реакціях на тяжкий стрес, розладах адаптації, невротичних, пов'язаних зі стресом та соматоформних розладах. Діагностику та екстрену допомогу при фобічних, тривожних, панічних розладах та дисоціативних судомах. Диференційну діагностику дисоціативних та епілептичних судом.

3. Етіологію, патогенез, класифікацію, клінічну картину та принципи ургентної допомоги при дисоціативних (конверсійних) розладах (реактивних станах). Діагностику та екстрену допомогу при панічному та психогенному психомоторному збудженні. Диференціальну діагностику істеричного й епілептичного нападів,

4. Визначення поняття посттравматичного стресового розладу (ПТСР). Історію розвитку вчення про ПТСР.

5. Концепцію посттравматичного стресу. Класифікацію посттравматичних станів. Етіологію ПТСР.

6. Епідеміологію та соціальну значущість ПТСР.

7. Клінічну картину ПТСР. Основні кластери симптомів ПТСР. Вікові, статеві та соціальні особливості ПТСР.

8. Вегетативні розлади та порушення соціального функціонування при ПТСР.

9. Суїцидальні та аддиктивні тенденції при ПТСР: симптоматологію, діагностику, корекцію. Екстрену психіатричну допомогу пацієнтам з суїцидальною поведінкою.

10. Загальні принципи діагностики ПТСР. Діагностичні критерії за МКХ-10 та DSM-5.

11. Принципи та методи психотерапевтичної корекції ПТСР. Групову психотерапію ПТСР. Групи взаємодопомоги. Екстрену допомогу при ПТСР на дошпитальному етапі.

12. Принципи реабілітації осіб з ПТСР. Профілактику ПТСР.

вміти:

1. Демонструвати здатність використовувати належні комунікативні навички та поведінку з пацієнтом, його родиною, колегами та персоналом медичних закладів.

2. Збирати дані про скарги пацієнта, анамнез хвороби, провести первинне психіатричне обстеження пацієнтів різних вікових груп, оцінити ступінь виявлених порушень, визначити потребу у проведенні екстрених заходів.

3. Демонструвати диференційований підхід до оцінки стану та надання допомоги педіатричним, дорослим, геріатричним пацієнтам та хронічно хворим із застосуванням діагностичного обладнання, ліків та маніпуляцій у межах практики сестри медичної.

4. Застосовувати на практиці принципи етики та деонтології, розуміти соціальні наслідки професійної діяльності.

5. Використовувати навички критичного мислення для організації і надання екстреної медичної допомоги при масових випадках, у надзвичайних ситуаціях у мирний та воєнний час.

6. Виділяти провідний клінічний симптом або синдром. Встановлювати найбільш вірогідний синдромальний чи попередній медсестринський нозологічний діагнози психогенного захворювання.

7. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги на підставі діагнозу невідкладного психогенного стану.

8. Надавати екстрену медичну допомогу на підставі діагнозу невідкладного психогенного стану.

9. Виконувати медичні маніпуляції.

Структура навчальної дисципліни

	Зміст змістових модулів і тем	Кількість годин			
		Загаль- ний обсяг	Лекції	Практ ичні	Самості йна робота
Змістовий модуль 1. Загальні питання психотравматології.					
1.	Психологічний стан людини. Предмет, завдання та методи дослідження психологічного стану людини. Концепція психічного здоров'я.	4,5	0,5	2	2
2.	Поняття про стрес. Патофізіологія стресу. Загальні ознаки і симптоми стресу. Механізми адаптації до стресу. Психологічні механізми захисту особистості.	4,5	0,5	2	2
3.	Стрес у професійній діяльності. Типові стресори.	5	1	2	2
Змістовий модуль 2. Психогенні психічні розлади.					
4.	Поняття травми та її наслідки. Загальна характеристика психогенних розладів. Невротичні, пов'язані зі стресом та соматоформні розлади. Реакції на тяжкий стрес та розлади адаптації. Гострі стресові реакції.	4,5	0,5	2	2
Змістовий модуль 3. Посттравматичні стресові розлади.					
5.	Визначення поняття посттравматичного стресового розладу (ПТСР). Історія розвитку вчення про ПТСР.	4,5	0,5	2	2

6.	Концепція посттравматичного стресу. Класифікація посттравматичних станів. Етіологія ПТСР.	5	1	2	2
7.	Епідеміологія та соціальна значущість ПТСР.	4,5	0,5	2	2
8.	Клінічна картина ПТСР. Основні кластери симптомів ПТСР.	5	1	2	2
9.	Вегетативні розлади та порушення соціального функціонування при ПТСР.	4,5	0,5	2	2
10.	Суїцидальні та аддиктивні тенденції при ПТСР: симптоматологія, діагностика, корекція.	4,5	0,5	2	2
11.	Загальні принципи діагностики ПТСР.	4,5	0,5	2	2
12.	Діагностичні критерії за МКХ-10 та DSM-5.	4,5	0,5	2	2
13.	Вікові, статеві та соціальні особливості ПТСР.	4,5	0,5	2	2
14.	Принципи та методи психотерапевтичної корекції ПТСР. Групова психотерапія ПТСР. Групи взаємодопомоги.	4	-	2	2
15.	Медикаментозна корекція ПТСР, принципи застосування.	4,5	0,5	2	2
16.	Принципи реабілітації осіб з ПТСР. Профілактика ПТСР.	4,5	0,5	2	2
17.	ПТСР у військовослужбовців та цивільного населення під час війни в Україні	4,5	0,5	2	2
18.	Медичні чинники психічного здоров'я. Медична етика і деонтологія як чинники психічного здоров'я. Психогігієна та психопрофілактика. Психологічна реабілітація. Психічна саморегуляція. Робота з поточними психосоціальними стресорами. Управління стресом.	4	-	2	2
19.	Посттравматичні стресові розлади, спричинені глобальними соціальними та техногенними катастрофами в Україні: історія, феноменологія, досвід вивчення, віддалені наслідки.	4,5	0,5	2	2
20.	Посттравматичні стресові розлади у осіб, що зазнали побутового та сексуального насильства.	2	-	-	2
21.	Посттравматичні стресові розлади у осіб, які перебували у полоні, на тимчасово окупованих територіях	2	-	-	2
	Усього	90	10	38	42

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Загальні питання психотравматології.		
Змістовий модуль 2. Психогенні психічні розлади.		

1.	Психічний стан людини. Концепція психічного здоров'я. Критерії оцінки психічного здоров'я. Стрес. Патофізіологія стресу. Загальні ознаки і симптоми стресу.	2
Змістовий модуль 3. Посттравматичні стресові розлади.		
2.	Посттравматичний стресовий розлад. Виявлення ПТСР. Симптоми ПТСР	2
3.	Основні методи корекції ПТСР. Лікування ПТСР.	2
4.	Посттравматичний стресовий розлад в українському контексті Особливості ПТСР у певних категорій населення	2
5.	Психологічні аспекти суїцидальної поведінки. Психологія смерті та вмирання. Психологічні проблеми евтаназії. Патологічна реакція горя. Синдром соціальної ізоляції	2
Всього		10

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Загальні питання психотравматології.		
1.	Психологічний стан людини. Предмет, завдання та методи дослідження психологічного стану людини. Концепція психічного здоров'я.	2
2.	Поняття про стрес. Патофізіологія стресу. Загальні ознаки і симптоми стресу. Механізми адаптації до стресу. Психологічні механізми захисту особистості.	2
3.	Стрес у професійній діяльності. Типові стресори.	2
Змістовий модуль 2. Психогенні психічні розлади.		
4.	Поняття травми та її наслідки. Загальна характеристика психогенних розладів. Невротичні, пов'язані зі стресом та соматоформні розлади. Реакції на тяжкий стрес та розлади адаптації. Гострі стресові реакції.	2
Змістовий модуль 3. Посттравматичні стресові розлади.		
5.	Визначення поняття посттравматичного стресового розладу (ПТСР). Історія розвитку вчення про ПТСР.	2
6.	Концепція посттравматичного стресу. Класифікація посттравматичних станів. Етіологія ПТСР.	2
7.	Епідеміологія та соціальна значущість ПТСР.	2
8.	Клінічна картина ПТСР. Основні кластери симптомів ПТСР.	2
9.	Вегетативні розлади та порушення соціального функціонування при ПТСР.	2
10.	Суїцидальні та аддиктивні тенденції при ПТСР: симптоматологія, діагностика, корекція.	2
11.	Загальні принципи діагностики ПТСР. Діагностичні критерії за МКХ-10 та DSM-5.	2
12.	Вікові, статеві та соціальні особливості ПТСР.	2
13.	Принципи та методи психотерапевтичної корекції ПТСР. Групова психотерапія ПТСР. Групи взаємодопомоги.	2

14.	Медикаментозна корекція ПТСР, принципи застосування.	2
15.	Принципи реабілітації осіб з ПТСР. Профілактика ПТСР.	2
16.	Посттравматичні стресові розлади, спричинені глобальними соціальними та техногенними катастрофами в Україні: історія, феноменологія, досвід вивчення, віддалені наслідки.	2
17.	Посттравматичні стресові розлади у осіб, що зазнали побутового та сексуального насильства.	2
18.	Медичні чинники психічного здоров'я. Медична етика і деонтологія як чинники психічного здоров'я. Психогігієна та психопрофілактика. Психологічна реабілітація. Психічна саморегуляція. Робота з поточними психосоціальними стресорами. Управління стресом.	2
19.	Посттравматичні стресові розлади, спричинені глобальними соціальними та техногенними катастрофами в Україні: історія, феноменологія, досвід вивчення, віддалені наслідки.	2
Усього		38

Самостійна робота

№п/п	Тема	Кількість годин
1.	Підготовка до практичних занять та підсумкового модульного контролю – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	42
Усього		42

Індивідуальні завдання

Виконання індивідуального завдання передбачає підготовку повідомлення або написання реферату на основі опрацювання першоджерел на одну із запропонованих тем:

1. Основи синдромологічної діагностики ПТСР згідно МКХ-10.
2. ПТСР при техногенних катастрофах.
3. ПТСР внаслідок природних катаклізмів (землетруси, повені).
4. ПТСР при масових радіаційних ураженнях.
5. ПТСР внаслідок побутового та статевих насильства.
6. ПТСР внаслідок військових дій та терактів.
- 7 Проблеми сучасної суїцидології.
8. Психіатрична та психологічна допомога при кризових станах.
9. ПТСР внаслідок важких фізичних травм та тяжких соматичних хвороб.
10. Особливості надання екстреної психіатричної допомоги пацієнтам з психогеніями дитячого віку.
11. Особливості ПТСР при загрозі смерті, перебування свідком або заподіювачем чужої смерті.
- 12 Методи психотерапії в роботі парамедика.
13. Бойова і оперативна стресові реакція. Клінічні прояви та терапія.
14. Психологічні механізми захисту особистості.
15. Історія вчення про ПТСР. Посттравматичні стресові розлади, спричинені глобальними соціальними та техногенними катастрофами в Україні.

Перелік теоретичних питань для підготовки студентів до підсумкового модульного контролю

ПМК не передбачений робочою програмою.

Перелік практичних навичок до підсумкового модульного контролю

ПМК не передбачений робочою програмою.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Формою підсумкового контролю успішності навчання з дисципліни є залік.

Залік з дисципліни «Посттравматичні стресові розлади» – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентами навчального матеріалу виключно на підставі результатів поточного навчання відповідно програми з дисципліни і не передбачає окремого навчального заняття для приймання заліку. На останньому тематичному навчальному занятті після закінчення обговорення теми заняття викладач навчальної групи оголошує суму балів студента за результатами поточного контролю і за виконання індивідуального завдання.

Оцінка з дисципліни визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності у балах, що виставляються на кожному практичному занятті за відповідною темою і кількістю балів за виконання індивідуального завдання. Результати складання заліків оцінюються за двобальною шкалою: «зараховано», «не зараховано».

Студент отримує оцінку «зараховано», якщо він виконав усі види робіт, передбачених навчальною програмою з дисципліни, відвідав усі лекції та семінарські заняття, визначені тематичними планами, а за наявності пропусків – своєчасно їх відпрацював, набрав загальну кількість балів не менш як 120. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент з дисципліни за поточну навчальну діяльність і виконання індивідуального завдання – 200 балів.

Самостійну роботу студентів оцінюють під час поточного контролю на практичному занятті.

Система поточного та підсумкового контролю

Викладач обов'язково оцінює успішність кожного студента на кожному занятті за чотирибальною (традиційною) шкалою з використанням затверджених цикловою методичною комісією критеріїв оцінювання, розроблених з урахуванням стандартизованих узагальнених критеріїв оцінювання знань студентів.

Оцінка успішності є інтегрованою (оцінюються всі види роботи студента як під час підготовки до заняття, так і під час заняття) за критеріями, які доводяться до відома студентів на початку вивчення дисципліни.

Конвертація поточної оцінки, виставленої за традиційною 4-бальною шкалою, в багатобальну на кожному занятті не проводиться.

Форми оцінювання поточної навчальної діяльності стандартизовані і включають контроль теоретичної та практичної підготовки.

Конвертація оцінки за традиційною 4-бальною шкалою у багатобальну (максимум 120 балів) проводиться лише після поточного заняття, яке передуює

підсумковому модульному контролю. Конвертація проводиться за таким алгоритмом:

а) підраховується середня оцінка студента за традиційною 4-бальною шкалою, отримана протягом поточних занять, що належать до цього модулю (з точністю до сотих балу);

б) для одержання конвертованої багатобальної сумарної оцінки поточної успішності за модуль середня оцінка, отримана за традиційною 4-бальною шкалою, помножується на коефіцієнт 24. Винятком є випадок, коли середня за традиційною 4-бальною шкалою оцінка становить 2 бали. У цьому разі студент отримує 0 балів за багатобальною шкалою;

в) середній бал поточної успішності розраховується на загальну кількість занять у модулі.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну діяльність під час вивчення модуля складає 200 балів.

Мінімальна кількість балів за модуль, яку повинен набрати студент для отримання заліку, складає 120 балів.

Оцінювання індивідуальних завдань студента

Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентові лише за умов успішного їх виконання та захисту.

Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їхнього обсягу та значимості. Вони додаються до суми балів, набраних студентом на заняттях під час поточної навчальної діяльності.

Оцінювання самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Методи навчання

У процесі викладання дисципліни застосовуються різні методи навчання:

– за джерелом інформації та формування умінь і навичок: вербальні, наочні та практичні.

– в залежності від основних дидактичних завдань: отримання нових знань, формування вмінь та навичок, перевірки й оцінки знань, а також

– усне обговорення питань теми із залученням більшої частини студентів групи;

– бліц-опитування;

– дискусії з проблемних ситуацій;

– реферативні виступи;

– тестування в письмовій формі;

– виконання письмових завдань тощо.

Результат самостійної позааудиторної роботи студента відтворюється у формі представлення стендових доповідей або захисту реферативних робіт.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою.

Кількість балів за дисципліну розглядається як сумарний бал, що включає поточну успішність, додаткові бали за виконання індивідуальної роботи.

Методи контролю усний, письмовий, програмований контроль.

Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Посттравматичні стресові розлади».
2. Плани практичних занять з дисципліни.
3. Завдання для самостійної роботи студентів.
4. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів під час підготовки до практичного заняття та на занятті.
5. Методичні рекомендації для викладачів.
6. Питання та завдання для поточного контролю знань і вмінь студентів.
7. Тестові завдання з дисципліни II рівня.
8. Ситуаційні задачі з дисципліни II рівня.
9. Навчальні фільми.

Рекомендована література

Базова (наявна в бібліотеці ПДМУ)

1. Психіатрія і наркологія / Г. Т. Сонник та ін.; заг. ред. О. К. Напрєєнко. Київ: ВСВ «Медицина», 2015. 424 с.
2. Скрипніков А. М., Напрєєнко О. К., Сонник Г. Т. Наркологія: навчальний посібник. Тернопіль: ТМДУ, 2008. 360 с.
3. Психіатрія і наркологія / Г. Т. Сонник та ін.; заг. ред. О. К. Напрєєнко. Київ: ВСВ «Медицина», 2017. 422 с.
4. Чабан О. С., Хаустова О. О., Омелянович В. Ю. Невідкладна допомога в психіатрії та наркології. Київ: Медкнига, 2019. 172 с.

Допоміжна

1. Скрипніков А. М., Герасименко Л. О., Ісаков Р. І. Діагностичний процес у психіатрії. Полтава: АСМІ, 2012. 128 с.
2. Клінічна психіатрія: навчальний посібник / за ред. І. Д. Спіріної. Дніпро: Домінанта принт, 2018. 124 с.
4. Психіатрія / В. М. Козідубова та ін.; Харків: «Оберіг», 2013. 1164 с.
5. Психіатрія. Еталони практичних навичок / В. Д. Мішиєв та ін. Київ: Медінформ, 2018. 176 с.
- 9.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.psychiatry.ua/books/>
2. <http://ukrpsychiatry.org/>
3. <https://neuronews.com.ua/>
4. <https://www.ama-assn.org/>
5. <https://www.psychiatry.org/>

Розробник (розробники):

Силабус розробили завідувач кафедри психіатрії, наркології та медичної психології, д.мед.н., професор А.М. Скрипніков; професор кафедри психіатрії, наркології та медичної психології, д.мед.н., професор Г.Ю. Васильєва; доцент кафедри психіатрії, наркології та медичної психології, к.мед.н. В.О. Рудь.